ISSN: 2586-923X E-ISSN: 2630-0362

JMND
Journal of MCU NakhonDhat
วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์

ปีที่ 11 ฉบับที่ 12 (ธันวาคม) : Vol.11 No.12 (December 2024)
https://so03.tci-thaijo.org/index.php/JMND
pp: 205-214

บทความวิจัย : Research article

แนวทางการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรน่า 2019 (Covid 19) ในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาตำบลแม่ข่า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3*

GUIDELINES FOR BUILDING MORALE AND ENCOURAGEMENT IN THE PERFORMANCE OF TEACHERS FROM THE SITUATION OF THE OUTBREAK OF CORONAVIRUS DISEASE 2019 (COVID 19) IN THE MAE KHA SUBDISTRICT EDUCATIONAL QUALITY DEVELOPMENT CENTER UNDER THE JURISDICTION OF THE CHIANG MAI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE, AREA 3

วีระพันธ์ สุภา*, สุภาภรณ์ กิตติรัชฎานนท์, สุรพงษ์ แสงสีมุข
Weraphan Supha*, Supaporn Kittirachadanon, Suraphong Saengseemok
คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น ตาก ประเทศไทย
Faculty of Education, Northern College, Tak, Thailand
*Corresponding author E-mail: weareblackclub@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรน่า 2019 2) เพื่อหาแนวทางการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรน่า 2019 การศึกษาวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน แบ่งการวิจัยเป็น 2 ขั้น คือ ขั้นการศึกษาสภาพและปัญหาการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรน่า 2019 และขั้นหาแนวทางการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรน่า 2019 กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ครูในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาตำบลแม่ข่า ปีการศึกษา 2566 จำนวน 80 คน ผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 ท่าน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาความถี่ ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู พบว่า โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก (μ = 4.22, σ = 0.63) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปหาต่ำสุด คือ ด้านความพึงพอใจในงานที่ปฏิบัติมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านความเป็นผู้นำหรือผู้บังคับบัญชา ด้านความสัมพันธ์กับผู้นำหรือหัวหน้างาน และด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน ตามลำดับ 2) แนวทางการพัฒนาการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู พบว่า ด้านความเป็นผู้นำ หรือผู้บังคับบัญชา คือ สถานศึกษาควรมอบหมายหน้าที่ตรงกับความสามารถ ด้านความพึงพอใจในงานที่ปฏิบัติ คือ สถานศึกษาควรให้ครูอบรมการวางแผนการเงิน ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน คือ สถานศึกษาควรประเมินสภาพแวดล้อม ด้านความสัมพันธ์กับผู้นำหรือหัวหน้างาน คือ สถานศึกษาควรมีการแลกเปลี่ยนทัศนคติร่วมกัน

คำสำคัญ: แนวทางการสร้างขวัญและกำลังใจ, การปฏิบัติงานของครู, โรคติดเชื้อไวรัสโคโรน่า 2019

* Received November 25, 2024; Revised December 16, 2024; Accepted December 22, 2024

Abstract

This research The objectives are 1) To study the problem of building morale and morale in teachers' work. From the situation of the outbreak of coronavirus disease 2019 2) To find ways to build teachers' morale and encouragement in their work. From the situation of the spread of coronavirus disease 2019. This research study uses a mixed methods research method. The research is divided into 2 stages: the stage is to study the conditions and problems of building morale and morale in the work of teachers from the situation of the outbreak of coron avirus disease 2019. and finding ways to build teachers' morale and encouragement in their work. From the situation of the outbreak of coronavirus disease 2019, the target group Including 80 teachers in the Mae Kha Subdistrict Educational Quality Development Center, academic year 2023. The informants were 9 experts. Data were collected using questionnaires and structured interviews. Data were analyzed by finding frequencies, percentages, and standard deviations. and content analysis The research results found that 1) Conditions for building teachers' morale and encouragement in their work. It was found that overall and each aspect It is at a high level (μ = 4.22, σ = 0.63). When considering each aspect, arranging the average from highest to lowest, that is, job satisfaction has an average level of high. Next is the aspect of leadership or command. Relationship with leaders or supervisors and working environment, respectively 2) Guidelines for developing teachers' morale and encouragement in their work. It was found that the leadership aspect or supervisors, that is, educational institutions should assign duties that match their abilities Regarding job satisfaction, educational institutions should provide teachers with financial planning training. Working environment That is, educational institutions should evaluate the environment. The relationship with leaders or supervisors is Educational institutions should exchange attitudes together.

Keywords: Guidelines for Building Morale and Encouragement, Teacher Performance, Coronavirus Disease 2019

บทนำ

การระบาดของเชื้อไวรัส โควิด-19 ส่งผลต่อระบบการศึกษาเป็นอย่างมาก เพราะเด็กนักเรียน เมื่ออยู่รวมกันในโรงเรียน จะเป็นแหล่งระบาดของไวรัสได้เป็นอย่างดี เพราะเด็กจะมีอาการน้อย หรือบางคนไม่มีอาการ แต่สามารถนำเชื้อกระจายมาที่บ้าน ให้บุคคลในบ้าน คุณพ่อ คุณแม่ ปู่ย่า ตา ยาย ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นผู้สูงอายุ จึงมีความเสี่ยงสูง ตั้งแต่เชื้อไวรัสเริ่มระบาดในประเทศจีนปลายปีที่ 2562 จนถึงปัจจุบัน ประเทศไทยจึงมีโอกาสทบทวนบทเรียนจากต่างประเทศเพื่อเตรียมตัวให้พร้อมในการจัดการเรียนการสอนรูปแบบใหม่ที่สอดรับกับมาตรการป้องกันการระบาด พร้อมกับเตรียมมาตรการต่าง ๆ เพื่อป้องกันไม่ให้ผู้เรียนได้รับผลกระทบจากรูปแบบการเรียนที่เปลี่ยนไปในสถานการณ์โควิด-19 ระบาด เพราะการเรียนรู้ยังต้องดำเนินอยู่แม้นักเรียนไม่สามารถไปโรงเรียนตามปกติ ในหลายประเทศที่ประกาศมาตรการปิดโรงเรียน รัฐบาลมักจะออกมาตรการด้านการเรียนรู้มารองรับ ด้วยการเรียนทางไกลรูปแบบต่าง ๆ โดยพิจารณาจากเงื่อนไขความพร้อมด้านอุปกรณ์ ความพร้อมของพ่อแม่ และความพร้อมตามช่วงวัยของเด็ก (พงศ์ทัศ วนิชานันท์, 2563)

ขวัญกำลังใจ เป็นองค์ประกอบสำคัญอย่างหนึ่งในการบริหารและการปฏิบัติงาน การส่งเสริมให้ครูมีขวัญกำลังใจที่ดีจะส่งผลต่อความตั้งใจในการปฏิบัติงานของครู มีความตั้งใจที่จะอุทิศกำลังกายกำลังใจให้แก่งานที่ทำมีความพร้อมที่จะต่อสู้ แก้ไขปัญหาอุปสรรคที่จะเกิดขึ้น ในทางตรงกันข้ามหากครูมีขวัญกำลังใจไม่ดีก็จะขาดความเอาใจใส่และขาดความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน หลบเลี่ยงงานหรือขาดงานจนอาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่การปฏิบัติงานได้ ส่งผลต่อผู้เรียนและคุณภาพของการศึกษาโดยรวม (ชัยรัตน์ ชาญวิรัตน์, 2556)

ปัญหาที่พบสำหรับครูในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาตำบลแม่ข่า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 การคมนาคมและการติดต่อระหว่างสถานศึกษาเป็นไปด้วยความยากลำบากเนื่องจากสถานศึกษาส่วนใหญ่จะตั้งอยู่ในพื้นที่ทุรกันดาร ห่างไกล โดยสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ห่างจากสำนักงานเขตที่สุดมีระยะทางเกือบ 200 กิโลเมตร มีสถานศึกษาที่ตั้งอยู่บนภูเขาสูงอีกจำนวนมาก ประกอบไปด้วยผู้คนหลากหลายเผ่าพันธุ์ มีความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรมขนบธรรมเนียม ประเพณี สังคม และภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร และจำนวนหนึ่งยังเป็นผู้อพยพจากประเทศเพื่อนบ้านที่เข้ามาขายแรงงาน ทำให้มีเด็กวัยเรียนจำนวนมากที่ไม่มีเอกสารทางทะเบียนราษฎร์ ส่งผลกระทบต่อการให้บริการการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทำให้มีความยุ่งยากและซับซ้อนมากขึ้น (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3, 2566)

จากสภาพปัญหาเกี่ยวกับสภาพภูมิประเทศ และการเดินทาง การปฏิบัติงานที่นำไปสู่การขาดขวัญกำลังใจของครู และความสำคัญของขวัญกำลังใจ ตามที่ได้กล่าวถึงมาข้างต้นนี้ ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาแนวทางการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (โควิด-19) ในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาตำบลแม่ข่า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 เพื่อใช้เป็นแนวทางในส่งเสริมสนับสนุน การบริหารงานของสถานศึกษา ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาตำบลแม่ข่า ให้เกิดประโยชน์ต่อการการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาและต่อครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างมีคุณภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรน่า 2019 (Covid-19) ในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาตำบลแม่ข่า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3
2. เพื่อหาแนวทางการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรน่า 2019 (Covid-19) ในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาตำบล แม่ข่า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องแนวทางการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรน่า 2019 (Covid 19) ในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาตำบลแม่ข่า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 เป็นการวิจัยแบบผสม (Mixed Method) ระหว่างการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ที่เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มเป้าหมาย การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้แบบสัมภาษณ์กับแหล่งข้อมูลที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

ประชากร ได้แก่ ครูในกลุ่มโรงเรียนศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาตำบลแม่ข่า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 80 คน

เครื่องมือ การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1. การตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้จัดทำขึ้นให้อาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาทั้ง 5 ท่าน โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ซึ่งข้อคำถามที่ได้รับการยอมรับต้องมีค่า 0.5 ขึ้นไป ซึ่งในงานวิจัยนี้มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ที่ 0.67 - 1.00

2. การตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทำการทดสอบก่อนเก็บข้อมูลจริง (Pre-Test) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกับประชากรกลุ่มตัวอย่าง 30 คน เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้มีความเหมาะสม โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) กำหนดค่าความเชื่อมั่นจะต้องมากกว่าหรือเท่ากับ 0.8 ซึ่งในวิจัยนี้มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามที่ 0.880

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการขอหนังสือจากสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น เพื่อขออนุเคราะห์เก็บข้อมูลวิจัยถึงผู้อำนวยการโรงเรียนในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาตำบลแม่ข่า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 จำนวน 6 โรงเรียน นำส่งที่โรงเรียนด้วยตนเอง รวมทั้งแจกแบบสอบถามแก่ผู้บริหาร ครูผู้สอนเท่ากับจำนวนบุคลากรทั้งหมด ขอความร่วมมือตอบแบบสอบถาม และการเก็บคืน เมื่อถึงกำหนดเดินทางไปดำเนินการด้วยตนเองอีกครั้งหนึ่ง

การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคำนวณสถิติสำเร็จรูปโดยแบ่งออกเป็นวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) ในการแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structure Interview)เป็นแบบเติมคำ (Completion form) และเป็นข้อคำถามปลายเปิด (Open-end) วิเคราะห์หาค่าร้อยละสูงที่สุด แต่ละด้าน ๆ ละ 3 ข้อ มาสรุปอุปนัยด้วยตารางวิเคราะห์ความสอดคล้อง เรียงลำดับตามค่าความถี่ความสอดคล้อง (Consistency Frequency) แล้วจัดลำดับปัญหาจากมีค่าร้อยละสูงสุดไปหาต่ำสุดเป็นรายด้านอภิปรายผลด้วยความเรียง

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรน่า 2019 (Covid-19) ในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาตำบลแม่ข่า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 มีผลการศึกษาวิจัยดังนี้

1. สภาพการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรน่า 2019 (Covid-19) ในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาตำบลแม่ข่า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 แสดงผลตามตาราง ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพการสร้างขวัญและกำลังใจ ในการปฏิบัติงานของครู จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรน่า 2019 (Covid-19) ในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาตำบลแม่ข่า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 โดยรวมและรายด้าน

ที่	รายการ	ระดับปฏิบัติ		แปลผล
		μ	σ	
1	ด้านความเป็นผู้นำ หรือผู้บังคับบัญชา	4.24	0.70	มาก
2	ด้านความพึงพอใจในงานที่ปฏิบัติ	4.32	0.53	มาก
3	ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน	4.09	0.69	มาก
4	ด้านความสัมพันธ์กับผู้นำหรือหัวหน้างาน	4.21	0.71	มาก
เฉลี่ยรวม		**4.22**	**0.63**	**มาก**

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรน่า 2019 (Covid-19) ในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาตำบลแม่ข่า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก (μ = 4.22, σ = 0.63) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปหาต่ำสุด คือ ด้านความพึงพอใจในงานที่ปฏิบัติมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (μ = 4.32, σ = 0.53) รองลงมา คือ ด้านความเป็นผู้นำ หรือผู้บังคับบัญชา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (μ = 4.24, σ = 0.70) ด้านความสัมพันธ์กับผู้นำหรือหัวหน้างาน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (μ = 4.21, σ = 0.71) และด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (μ = 4.09, σ = 0.69) ตามลำดับ จากสภาพการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู ในด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยที่สุด สามารถใช้ผลรายข้อแนะนำผู้ที่เกี่ยวข้องได้

2. ปัญหาการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรน่า 2019 (Covid-19) ในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาตำบลแม่ข่า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

2.1 ด้านความเป็นผู้นำ หรือผู้บังคับบัญชา พบว่า ผู้บังคับบัญชาไม่มีการกระจายอำนาจหน้าที่และมอบหมายความรับผิดชอบให้ผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างเหมาะสม มีปัญหามากที่สุด รองลงมา คือ ผู้บังคับบัญชาใช้การตัดสินใจด้วยตนเองมากกว่าการแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อแก้ปัญหา และผู้บังคับบัญชาไม่ได้แจ้งให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทราบระเบียบและข้อบังคับของทางราชการและโทษที่จะได้รับหากไม่ปฏิบัติตาม ตามลำดับ และส่วนผู้บังคับบัญชาไม่เชื่อมั่นในความรู้ความสามารถของผู้ใต้บังคับบัญชาให้รับผิดชอบงาน มีปัญหาน้อยที่สุด

2.2 ด้านความพึงพอใจในงานที่ปฏิบัติ พบว่า รายได้ไม่เพียงพอกับสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบันเพื่อใช้ในการดำรงชีวิต มีปัญหามากที่สุด รองลงมา คือ เงินเดือน ค่าตอบแทนที่ได้รับไม่เหมาะสมกับการปฏิบัติงานในปัจจุบัน และค่าตอบแทนที่ได้รับ ไม่เหมาะสมกับปริมาณงานที่รับผิดชอบ ตามลำดับ ส่วนงานที่ปฏิบัติ หรือภาระหน้าที่ในอาชีพไม่เปิดโอกาสให้ได้ใช้ความรู้ความสามารถอย่างเต็มที่ และการเดินทางไปปฏิบัติราชการนอกสถานที่ ไม่สามารถเบิกค่าที่พัก ค่าน้ำมัน ค่าเบี้ยเลี้ยงได้อย่างเหมาะสม มีปัญหาน้อยที่สุด

2.3 ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน พบว่า สถานที่ทำงาน ไม่มีการแบ่งสัดส่วนพื้นที่ส่วนตัวของผู้ปฏิบัติงาน มีปัญหามากที่สุด รองลงมา คือ หน่วยงานไม่ได้กำหนดระยะเวลาในการทำงานที่เหมาะสม เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้เต็มตามความสามารถ และการเดินทางไปปฏิบัติงานใช้เวลาเดินทางนาน ระยะทางไกล และไม่ปลอดภัย และบ้านพักของหน่วยงานมีไม่เพียงพอ ไม่เหมาะสมต่อการอยู่อาศัย หรือเป็นอันตรายต่อชีวิตและทรัพย์สิน ตามลำดับ ส่วนหน่วยงานไม่มีระบบสาธารณูปโภคที่จำเป็น เช่น ไฟฟ้า น้ำดื่ม เป็นต้น ให้ผู้ปฏิบัติงานมีปัญหาน้อยที่สุด

2.4 ด้านความสัมพันธ์กับผู้นำหรือผู้บังคับบัญชา พบว่า ผู้บังคับบัญชาสั่งงาน มอบหมายงานติดตามนอกเวลางาน มีปัญหามากที่สุด รองลงมา คือ ผู้บังคับบัญชาไม่มีปฏิสัมพันธ์กับผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้บังคับบัญชาอารมณ์ร้อน เกรี้ยวกราด ไม่ใช้เหตุผลในการแก้ไขปัญหา และผู้บังคับบัญชามีการแบ่งพรรคพวก ก่อให้เกิดความแตกแยกในหน่วยงาน ตามลำดับ ส่วนผู้บังคับบัญชาพูดไม่สุภาพใช้คำหยาบในการสื่อสารกับผู้ใต้บังคับบัญชา มีปัญหาน้อยที่สุด

3. แนวทางทางการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรน่า 2019 (Covid-19) ในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาตำบลแม่ข่า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 สามารถวิเคราะห์หาแนวทาง 4 ด้าน ดังนี้

3.1 ด้านความเป็นผู้นำ หรือผู้บังคับบัญชา คือ สถานศึกษาควรมีรูปแบบการทำงานที่ชัดเจน มอบหมายหน้าที่และความรับผิดชอบให้ถูกกับบุคคล ตรงกับความรู้ความสามารถ

3.2 ด้านความพึงพอใจในงานที่ปฏิบัติ คือ สถานศึกษาควรสนับสนุนให้ครูบุคลากรทางการศึกษาได้เข้าร่วมอบรมการวางแผนการเงิน การลงทุน เพื่อให้ครูได้ศึกษาวางแผนการใช้เงินได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

3.3 ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการประเมินสภาพแวดล้อมและความเหมาะสมของอาคารสถานที่ เครื่องมือ อุปกรณ์ในการปฏิบัติงาน แล้ววางแผนในการแก้ปัญหา

3.4 ด้านความสัมพันธ์กับผู้นำหรือหัวหน้างานคือ สถานศึกษาควรจัดให้มีการประชุม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทัศนคติ และแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน

ผู้วิจัยสรุปผลแนวทางการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรน่า 2019 (Covid-19) ในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาตำบลแม่ข่า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ได้ว่าสถานศึกษาและผู้บังคับบัญชาควรมีรูปแบบการทำงานที่ชัดเจน มีการสนับสนุนให้ครูได้พัฒนาตนเอง มีสภาพแวดล้อมและอุปกรณ์ในการปฏิบัติงาน และมีการประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวทางการแก้ไขปัญหาร่วมกัน

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง แนวทางการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรน่า 2019 (Covid-19) ในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาตำบลแม่ข่า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 สามารถนำผลการวิจัยมาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ ได้ดังนี้

1. สภาพการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรน่า 2019 (Covid-19) ในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาตำบลแม่ข่า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 โดยรวมมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อันดับแรก คือ ด้านความพึงพอใจในงานที่ปฏิบัติ รองลงมา คือ ด้านความเป็นผู้นำ หรือผู้บังคับบัญชา ด้านความสัมพันธ์กับผู้นำหรือหัวหน้างาน และด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน ตามลำดับ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีส่วนในการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู สนับสนุนการปฏิบัติงานของครูทั้งในด้านสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน รวมไปถึงความสัมพันธ์อันดีในองค์กร ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของอุบลรัตน์ ชุณหพันธ์ ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูการศึกษานอกโรงเรียน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด พบว่า ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูการศึกษานอกโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก (อุบลรัตน์ ชุณหพันธ์, 2558) นอกจากนั้นผลการวิจัยยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของพเยาว์ หมอเล็ก ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเมือง จังหวัดยะลา ที่พบว่าระดับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเมือง จังหวัดยะลา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก (พเยาว์ หมอเล็ก, 2560)

2. ปัญหาการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรน่า 2019 (Covid-19) ในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาตำบลแม่ข่า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 แต่ละด้านมีผลการวิจัยที่สามารถนำมาเสนอและอภิปรายผล ดังนี้

2.1 ด้านความเป็นผู้นำ หรือผู้บังคับบัญชา พบว่า มีปัญหาผู้บังคับบัญชาไม่มีการกระจายอำนาจหน้าที่และมอบหมายความรับผิดชอบให้ผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างเหมาะสม รวมทั้งผู้บังคับบัญชาใช้การตัดสินใจด้วยตนเองมากกว่าการแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อแก้ปัญหา ผู้บังคับบัญชาไม่ได้แจ้งให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทราบระเบียบและข้อบังคับของทางราชการและโทษที่จะได้รับหากไม่ปฏิบัติตาม และผู้บังคับบัญชาไม่เชื่อมั่นในความรู้ความสามารถของผู้ใต้บังคับบัญชาให้รับผิดชอบงาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บังคับบัญชาไม่กระจายอำนาจและหน้าที่

รับผิดชอบให้ผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างเหมาะสม และใช้การตัดสินใจด้วยตนเองมากกว่าการแต่งตั้งกรรมการเพื่อแก้ปัญหา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อรอนงค์ อรัญญิก ที่ศึกษาเรื่อง ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร เทศบาลนครปากเกร็ด แล้วพบว่ามีปัญหาในการสร้างและปรับปรุงขวัญและกำลังใจในลักษณะเดียวกัน (อรอนงค์ อรัญญิก, 2561)

2.2 ด้านความพึงพอใจในงานที่ปฏิบัติ พบว่ามีปัญหารายได้ไม่เพียงพอกับสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบัน เพื่อใช้ในการดำรงชีวิต รวมทั้งเงินเดือน ค่าตอบแทนที่ได้รับไม่เหมาะสมกับการปฏิบัติงานในปัจจุบัน ค่าตอบแทนที่ได้รับ ไม่เหมาะสมกับปริมาณงานที่รับผิดชอบ ส่วนงานที่ปฏิบัติ หรือภาระหน้าที่ในอาชีพไม่เปิดโอกาสให้ได้ใช้ความรู้ความสามารถอย่างเต็มที่ และการเดินทางไปปฏิบัติราชการนอกสถานที่ ไม่สามารถเบิกค่าที่พัก ค่าน้ำมัน ค่าเบี้ยเลี้ยงได้อย่างเหมาะสม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเงินเดือนหรือค่าตอบแทนที่ได้รับ ไม่เพียงพอต่อการดำรงชีวิตในสถานการณ์เศรษฐกิจในปัจจุบัน เมื่อเปรียบเทียบกับปริมาณและภาระความรับผิดชอบที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ มัลลิกา การคนซื่อ ที่วิจัยขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของลูกจ้างชั่วคราว มหาวิทยาลัยแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่ แล้วพบว่ามีปัญหาด้านการทำงานร่วมกันลักษณะเดียวกัน (มัลลิกา การคนซื่อ, 2549)

2.3 ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน พบว่ามีปัญหาสถานที่ทำงาน ไม่มีการแบ่งสัดส่วนพื้นที่ส่วนตัวของผู้ปฏิบัติงาน รวมทั้ง หน่วยงานไม่ได้กำหนดระยะเวลาในการทำงานที่เหมาะสม เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้เต็มตามความสามารถ การเดินทางไปปฏิบัติงานใช้เวลาเดินทางนาน ระยะทางไกล และไม่ปลอดภัย บ้านพักของหน่วยงานมีไม่เพียงพอ ไม่เหมาะสมต่อการอยู่อาศัย หรือเป็นอันตรายต่อชีวิตและทรัพย์สิน และหน่วยงานไม่มีระบบสาธารณูปโภคที่จำเป็น เช่น ไฟฟ้า น้ำดื่ม เป็นต้น ให้ผู้ปฏิบัติงาน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะสถานศึกษามีจำนวนห้องเรียน ห้องทำงาน หรือบ้านพักครู ตลอดจนระบบสาธารณูปโภคที่จำเป็นไม่เพียงพอต่อการทำงานของบุคคลากร ไม่ได้กำหนดขอบเขตระยะเวลาในการทำงานให้ชัดเจน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กรกรก รัตนบุญ ที่วิจัยเรื่องขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูที่ปฏิบัติหน้าที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ศึกษาเฉพาะกรณีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 แล้วพบว่า มีปัญหาด้านสภาพแวดล้อมในการทำงานลักษณะเดียวกัน (กรกรก รัตนบุญ, 2558)

2.4 ด้านความสัมพันธ์กับผู้นำหรือหัวหน้างาน พบว่ามีปัญหาผู้บังคับบัญชาสั่งงาน มอบหมายงานติดตามนอกเวลางาน ผู้บังคับบัญชาไม่มีปฏิสัมพันธ์กับผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้บังคับบัญชาอารมณ์ร้อน เกรี้ยวกราด ไม่ใช้เหตุผลในการแก้ไขปัญหา ผู้บังคับบัญชามีการแบ่งพรรคพวก ก่อให้เกิดความแตกแยกในหน่วยงาน และผู้บังคับบัญชาพูดไม่สุภาพใช้คำหยาบในการสื่อสารกับผู้ใต้บังคับบัญชา ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ ผู้บังคับบัญชาไม่มีความเกรงใจ ใช้อารมณ์ในการสื่อสารกับผู้ใต้บังคับบัญชา รวมถึงมีการแบ่งพรรคพวกกันในสถานศึกษาอันก่อให้เกิดความแตกแยกในหน่วยงาน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พระชรอ ยากองโค ที่วิจัยเรื่องขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในศูนย์การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย โซนเศรษฐกิจ จังหวัดสงขลา แล้วพบว่า มีปัญหาด้านการมีสัมพันธภาพลักษณะเดียวกัน (พระชรอ ยากองโค, 2561)

3. แนวทางการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรน่า 2019 (Covid-19) ในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาตำบลแม่ข่า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ผู้ทรงคุณวุฒิให้ความคิดเห็นเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา สรุปผลแต่ละด้านเพื่ออภิปรายผล ได้ดังนี้

3.1 ด้านความเป็นผู้นำ หรือผู้บังคับบัญชา สถานศึกษาควรมีรูปแบบการทำงานที่ชัดเจนเกิดการมอบหมายหน้าที่และความรับผิดชอบให้ถูกกับบุคคล ตรงกับความรู้ความสามารถ ปฏิบัติงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างต่อเนื่องและบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ

อานัส รุ่งวิทยพันธ์ ที่วิจัยเรื่องแนวทางการเสริมสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 ที่พบว่า แนวทางการเสริมสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 ด้านปัจจัยจูงใจ ผู้อำนวยการซึ่งเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการกระตุ้นให้ครูเกิดแรงจูงใจในการทำงานควรมอบหมายหน้าที่ที่ตรงกับความรู้ความสามารถ ความสนใจ และความถนัดของครูเป็นสำคัญ ควรสร้างขวัญและกำลังใจ และกระตุ้นให้ครูเห็นความสำคัญและความสำเร็จของงาน อันจะนำมาซึ่งการยอมรับจากผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน (อานัส รุ่งวิทยพันธ์, 2565)

3.2 ด้านความพึงพอใจในงานที่ปฏิบัติ สถานศึกษาควรสนับสนุนให้ครูบุคลากรทางการศึกษาได้เข้าร่วมอบรมการวางแผนการเงิน การลงทุน เพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาวางแผนการใช้เงินได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ไอยรัตน์ คงทัพ และเสวียน เจนเขว้า ที่ได้ศึกษาขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 พบว่า แนวทางการเสริมสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรในสถานศึกษาด้านความมั่นคงของการทำงานไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรบริหารงานโดยยึดหลักธรรมาภิบาล มีการแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาในการโยกย้ายการปฏิบัติงานอย่างเหมาะสม ดำเนินไปด้วยความยุติธรรมและสามารถตรวจสอบข้อเท็จจริงได้ ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านการปฏิบัติงาน สามารถให้คำปรึกษาหรือให้คำแนะนำเมื่อบุคลากรเกิดปัญหา ให้การยกย่องชมเชย และชื่นชมยินดีเมื่อครูปฏิบัติงานจนเกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด (ไอยรัตน์ คงทัพ และเสวียน เจนเขว้า, 2564)

3.3 ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน ผู้บริหารสถานศึกษาควรมารประเมินสภาพแวดล้อม และความเหมาะสมของอาคารสถานที่ เครื่องมือ อุปกรณ์ในการปฏิบัติงาน แล้ววางแผนในการแก้ปัญหา สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุปรียา ดาษดา ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพ ความต้องการจำเป็น และแนวทางบำรุงขวัญและกำลังใจของผู้บริหารสถานศึกษาต่อครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม ที่พบว่าแนวทางบำรุงขวัญและกำลังใจของผู้บริหารสถานศึกษาต่อครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนมด้านลักษณะและสภาพการทำงาน ผู้บริหารควรจัดสถานที่ทำงานให้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อยและเหมาะสมในการปฏิบัติงานของครู ควรจัดอาคารสถานที่ ห้องประจำชั้นให้เพียงพอในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครู ควรจัดหาสื่อ อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ให้เพียงพอต่อความต้องการของครู (สุปรียา ดาษดา, 2561)

3.4 ด้านความสัมพันธ์กับผู้นำหรือหัวหน้างาน สถานศึกษาควรจัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูและบุคลากรทางการศึกษาเกี่ยวกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อให้บุคลากรมีปฏิสัมพันธ์และแลกเปลี่ยนความรู้ ทัศนคติ และแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สามารถ บุญรัตน์ ที่ศึกษาเรื่อง การสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรตามหลักสังคหวัตถุธรรม ที่พบว่า แนวทางการจัดการความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทหน้าที่ (สมานัตตตา) การสร้างความไว้วางใจกันซึ่งกัน เป็นอีกสิ่งที่สำคัญอย่างมากต่อขวัญและกำลังโดยเฉพาะผู้บริหารองค์กรจะต้องมีความไว้ใจต่อบุคลากรในการตัดสินใจหรือการมอบหมายภารงานที่สำคัญๆ ให้บุคลากร (สามารถ บุญรัตน์, 2561)

สรุปและข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยสามารถสรุปได้ว่า 1) สภาพการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรน่า 2019 (Covid-19) ในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาตำบลแม่ข่า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 พบว่า ด้านความพึงพอใจในงานที่ปฏิบัติมีสภาพการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูอยู่ในระดับมาก 2) ปัญหาการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน

ของครู จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรน่า 2019 (Covid-19) ในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาตำบลแม่ข่า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 พบว่า ด้านความพึงพอใจในงานที่ปฏิบัติ มีปัญหามากที่สุด 3) สรุปแนวทางทางการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรน่า 2019 (Covid-19) ในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาตำบลแม่ข่า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 พบว่า ด้านความเป็นผู้นำ หรือผู้บังคับบัญชา คือ สถานศึกษาควรมีรูปแบบการทำงานที่ชัดเจน มอบหมายหน้าที่และความรับผิดชอบให้ถูกกับบุคคล ตรงกับความรู้ความสามารถ ด้านความพึงพอใจในงานที่ปฏิบัติ คือ สถานศึกษาควรสนับสนุนให้ครูบุคลากรทางการศึกษาได้เข้าร่วมอบรมการวางแผนการเงิน การลงทุน เพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาวางแผนการใช้เงินได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการประเมินสภาพแวดล้อม และความเหมาะสมของอาคารสถานที่ เครื่องมือ อุปกรณ์ในการปฏิบัติงาน ด้านความสัมพันธ์กับผู้นำหรือหัวหน้างาน คือ สถานศึกษาควรจัดให้มีการประชุม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทัศนคติ และแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน มีข้อเสนอแนะจากการวิจัย คือ 1) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรนำผลการวิจัยนี้ไปสู่นโยบายการขับเคลื่อนขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู 2) กลุ่มโรงเรียนควรมีการชี้แจง ประชาสัมพันธ์ สร้างความเข้าใจในแนวทางการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู 3) สถานศึกษาควรนำนโยบายการขับเคลื่อนขวัญและกำลังใจ และแนวทางการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู ไปกำหนดแผนงานการปฏิบัติงาน และมีการกำกับ ติดตาม 4) ผู้บริหารสถานศึกษาควรศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู โดยนำไปประยุกต์ใช้ในสถานศึกษา เพื่อนำผลที่ได้มาปรับปรุงให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น 5) ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาควรศึกษาและทำความเข้าใจแนวทางการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูสู่กระบวนการทำงานร่วมกันของครู นอกจากนี้ ยังมีข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป 1) ควรมีการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู สถานศึกษากลุ่มโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 2) ควรมีการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูด้วยกระบวนการวิจัยปฏิบัติการ แบบร่วมแรง ร่วมใจ และร่วมมือของกลุ่มโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 3) ควรมีการวิจัยเรื่อง ขวัญและกำลังใจที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 4) ควรมีการวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้บริหารที่มีอิทธิพลต่อขวัญกำลังใจการปฏิบัติงานของครูกลุ่มโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 5) ควรมีการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

เอกสารอ้างอิง

กรกรก รัตนบุญ. (2558). ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูที่ปฏิบัติหน้าที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ศึกษาเฉพาะกรณีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.

ชัยรัตน์ ชาญวิรัตน์. (2556). ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

พงศ์ทัศ วนิชานันท์. (2563). การศึกษาพื้นฐานในยุค โควิด-19: จะเปิด-ปิดโรงเรียนอย่างไร? เรียกใช้เมื่อ 10 สิงหาคม 2566 จาก https://tdri.or.th/2020/05/basic-education-in-covid-19-crisis-reopeningschoolafter-lockdown

พเยาว์ หมอเล็ก. (2560). ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเมือง จังหวัดยะลา. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.

พระชรอ ยากองโค. (2561). ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยโซนเศรษฐกิจ จังหวัดสงขลา. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.

มัลลิกา การคนซื่อ. (2549). ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของลูกจ้างชั่วคราว มหาวิทยาลัยแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่. ใน สารนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการพัฒนา. มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

สามารถ บุญรัตน์. (2561). การสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรตามหลักสังคหวัตถุธรรม. ใน การประชุมวิชาการระดับชาติ (หน้า 3(1). 42-51). มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3. (2566). แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปี พ.ศ. 2566 - 2570. เรียกใช้เมื่อ 8 สิงหาคม 2566 จาก https://www.cmarea3.go.th/2567/07-แผนยุทธศาสตร์หรือแผนพ/

สุปรียา ดาษดา. (2561). สภาพความต้องการจำเป็น และแนวทางบำรุงขวัญและกำลังใจของผู้บริหารสถานศึกษาต่อครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา. มหาวิทยาลัยนครพนม.

อรอนงค์ อรัญญิก. (2561). ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร เทศบาลนครปากเกร็ด. ใน สารนิพนธ์รัฐประศาสนสาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

อานัส รุ่งวิทยพันธ์. (2565). แนวทางการเสริมสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1. ใน สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.

อุบลรัตน์ ชุณหพันธ์. (2558). การศึกษาขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูการศึกษานอกโรงเรียนสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

ไอยรัตน์ คงทัพ และเสวียน เจนเขว้า. (2564). ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2. วารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 1(2), 49-62.